

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, kedd, június 29

Tizedik évfolyam.

Előfizetési felhívás

a

„KELET” 1880. második félévi folyamára

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 „ 50 kr.

AZ „ERDÉLYI” MINISZTER.

Budapest, jun. 26.

(Sr.) Br. Kemény Gábor miniszter egy banquette alkalmával azt mondá, hogy nem az a fő, hogy hol kezdjen az ember a dologhoz, hanem az, hogy bele fogjon és minél szorgalmasabban folytassa. És igaza van. Saját példája bizonyítja. Bizony neki sok ellenszenvvel és előítélettel kellett küzdenie Budapesten „bizonyos körökben, melyeket itt tüzetesebben épen azért nem akarunk jellemezni; mert elhallgatásukból az a reményt merítjük, hogy lesz annyi belátásuk és meghajolnak — a tények előtt. És legyünk bármely véleményvel a mostani kereskedelmi és földmívelési miniszter szakképzett-sége felől; tartjuk bár azt csekélynek ahhoz a „szakértelem”-hez képest, melyet Gorove, Szilávy, Zichy, br. Simonyi Lajos tényekben felmutatnak (és e derék honfiak érdemeit bizonyára nem fogjuk kisebbiteni, ha kijelentjük, hogy annyi tény, miszerint oly rövid idő alatt egyik miniszterünk sem mutatott fel, b. Kemény helyén, annyi eredményt; megnyitott, szervezte az állat egészségügyet, birt batorsággal (hatalmas érdekekkel szemben) a szerbiai dísnó contumació-zására; megindította a marhatenyésztés fejlesztésére az actiót; most egyszerre két vincellér képezdét, bika-telepet létesít, a főmei hajózást önállósá és nagy terjedelművé tette, a phylloxera ügyben a szükséges előintézkedéseket megtette; bár e tekintetben még több erélyt és gyorsabb intézkedéseket várunk tőle; az erdélyi birtokviszonyok rendezése csakis neki köszönhető; ha ő a kormányban nincs: nem lát abból semmit az ország; az erdőtervény végrehajtására épen most tette meg az előintézkedéseket és bár a tvjavaslat már előtte készen volt, azt is ő vitte keresztül a törvényhozásra, mely legközelebből kezdeményezése folytán a népszámlálás iránt is inézkedett, azt is tudjuk, hogy a háziipar ügye soha oly nagy mértékben felkarolva nem volt, mint alatt-

A KELET TÁRCZÁJA.

Anyja és leánya.

REGÉNY.

Írta:

Bentzon Th.

Negyedik rész.

XIV.

(Folytatás.)

„Május 15-ike.

Tegnap véletlenségből egy beszélgetést hallgattam ki, mely nem az én füleimnek volt szánva, akaratom ellen hallgattam ki; atyám a kertből jött be Miron orvossal s az előcsarnokban nagyon hangosan beszélgettek együtt, mialatt én a szalonban dolgoztam; az ajtó nyitva maradt volt s én minden szót hallottam.

— Nehezemre fog esni, — szólott atyám, — annyira hozzá szoktam már a magányhoz, hogy egy idegen arc látása kiálthatan előttem. Azonban, ha ön azt hiszi, hogy nagyon szükséges...

— Azt állítom, hogy elkerülhetetlen.

— Nagyon jól van... önnek lehet, hogy igaza van, ismét megnyitom tehát házamat a látogatók előtt, társaságokat adok, mindent megteszek, a mi szükséges arra, hogy ő itt maradjon.

— Képes lenne a nélkül is itt maradni, — felelt az orvos, — talán elég balgatag tudna lenni, hogy beleadja magát önnek minden önző követelésébe, minden rügeszméibe, még ha szenvedést okoznak is azok neki...

ta; előismerjük, hogy így e tekintetben, mint a most már szép fejlődésnek indult kulturmérnöki intézmény tekintetében a kezdeményezés Trefort miniszter ideiglenes kormányzása idejére vezethető vissza, hanem az bizonyos, hogy mindkét intézmény most már teljes erővel támogatattik a kormány által is. Tudjuk azt, hogy a kormányra és törvényhozásra nem is gyakoroltatott soha olyan pressio a közgazdasági intézkedések tekintetében, mint most, de hisz ez oly örvendetes, mint a szükséges tényező, a parlamenti életben, melynek követelménye az, hogy a kormány megéreze az alólól jövő pressiót, tehát elő nem készítette talajon ne kezdeményezzen semmit, mert különben (mint 10 évi tapasztalásunk bizonyítja) homokra fog építeni és minden kormány megfelel feladatának, mely az alólól jövő pressiót megérteni, annak kellő időben és mértékben eleget tenni tud és akar. Ha tehát csak az a kifogás b. Kemény ellen, hogy működésében a pressiónak enged, akkor érdemét ösmerik el, melynek hiánya lenne a hiba.

Hanem hát az is igaz, hogy nagy kifogás ellene az, hogy „erdélyi” most bizony az anyaországban, nem ugyan a nyilvános, a sajtó és törvényhozás által képviselt közvéleményben, hanem abban, mely a klubokban és képviselőházi folyosókon képződik, még mindig nagymértékű bizalmatlanság, hogy ne mondjuk féltékenység van az erdélyiek iránt. Nem mondjuk, hogy ennek egyáltalában nincs semmi alapja, lehet, hogy 1867-ben, a kormány szervezésnél és az előleges törvényhozási intézkedésekkel szemben, talán túlságosan volt hangsúlyozva az „erdélyi” egyének és érdekek képviselete, de még ez időre nézve sem mondhatjuk, hogy az valami nagyon sikerült volna; az pedig tény, hogy a hetvenes években az erdélyi érdekek csaknem egészen elhanyagoltattak, és ha az erdélyi képviselők e felett folytonosan panaszkodtak, ha egyik, másik felküzdötte magát, ez bizony fáradságos munka volt, és kevés eredménnyel járt. Hanem hát mindezen túl vagyunk és a mi igényeink is sokkal szerényebbek, hogy további féltékenységre okot szolgáltatassunk. És így megengedhet nekünk is, hogy örömmink telik abban az „erdélyi” miniszterben, ki hozzáfogott a dologhoz, megindította azt minden irányban; reméljük kiterjeszti, eredményel folytatja, a földmívelés és ipar minden ágára, hol kezdeményezve, hol a kezdeményezést felhasználva, hol báto-

— De én nem akarom, hogy ő szenvedjen...

— Nős! akkor hát szerezzen neki szórakozást az ördögben is! Egy fiatal lánynak az ő korában szüksége van szórakozásra; már pedig Georgette, mióta itt van, be kell hogy érje két ilyen vén bagoly társaságával, mint ön és én, és holmi erdei sétákkal, hova még el sem kísérhetjük őt, én azért, mert sok teendőm miatt nem érek rá, ön pedig, mivel alig tudja magát vonszolni. Ily rendszer nem tarthat tovább a nélkül, hogy helytelenné ne váljék. Engedje meg szomszédainak, hogy hozzák el ide nőiket, leányait, s az ön zárdai magánya egészen más kinézetet fog nyerni. Mindenki örömmel fogja jöni, a kíváncsiság is segíti fog ebben!

Ha ön tovább vonakodik kielégíteni e kívánságot, ki tudja, miket fognak még kigondolni? Hogy az ön leánya csúnya, vagy neveletlen, hogy szégyelli őt mutatni, mintán oly gondosan elrejtje őt szem elől. Isten tudja, mi mindent fognának mondani...

— De oly régen kerülöm már ez embereket. Hajdan mind jártak házamhoz... tanui voltak... Viszontlátni őket nagy fájdalomra lenne.

— Jó, jó! ne adja át magát ismét az embergyűlöletnek, az önzésnek. Gondoljon leányára. Különben is már többé nem beteg.

Elveznie kell ismét az életben mindazt, mi jót és szépet nyújt.

— Ne beszéljen ön rólam, elég nekem Georgette.

— De Georgettenek ön egyedül nem

ritva, hol segítve, mert bizony annyi mulasztás van hátunk megett és akkora verseny előttünk, hogy csak a legnagyobb erőfeszítéssel segíthetünk állapotainkon!

A pénzügyminiszter körrendeletet intézett valamennyi törvényhatósági közigazgatási bizottsághoz, kir. adófelügyelőhöz és kir. adóhivatalhoz, a hadmentességi díjról szóló 1880. évi XXVII. törvényezik végrehajtása iránt, mellékelve a törvényt és utasítást, mely az előbbinek minél pontosabb végrehajtását célozza. A miniszter kijelenti, hogy határozott kívánsága, hogy az 1879. évre járó hadmentességi díj kivetése folyó évi augusztus hó 10-ig mindenütt befejeztessék; ezen célból a közigazgatási bizottságok és az adófelügyelők kötelesek lesznek arról gondoskodni, hogy a szolgálóak és a közsézek e kivetéshez szükséges előmunkálatokat a leggyorsabban befejezzék, úgy hogy a kivetési lajstromok a kir. adófelügyelőknek legkésőbb folyó évi július hó 20-ig megküldessenek; az adófelügyelőknek pedig kötelességük leszen: hogy minden igyekezetüket arra fordítsák, miszerint a hadmentességi díjak kivetése lehetőleg rövid idő alatt eszközöltessék, az egyenkinti előírás és a díjkönyvecskék kiállítás folyó évi augusztus hó 20-ig befejeztessék, s az összesítések az utasításban kitűzött határidőre a pénzügyminisztérium adó és jövedéki számvevőségének megküldessenek.

KÜLFÖLD.

Az osztrák miniszterválságról a következőket távirják: Horst, Korb, Stremayr és Krigsau lemondása már el van fogadva. Az osztrák kabinet következőképpen van kiegészítve: Kereskedelem: Kremer-Auenrönde udvari tanácsos; pénzügy: Dr. Dunajewski; igazságügy: Ar. Streit; honvédelem: Gr. Welsersheim b. A távozó miniszterek, hír szerint, már megkapták elbocsátó rendeleteiket. Horst a Lipót-rend nagykeresztjét kapta.

A görög kormánykörökben, mint Athenből jelentik, nagyon meg vannak elégedve azon hírekkel, melyek Rangebe és Brailas uraktól Berlinből érkeznek a görög kérdést illetően. Minthogy a konferencia határozatainak végrehajtása iránt a tanácskozások nem Berlinben, hanem az egyes kabinetek között fog folyni, valószínű, hogy a kamra behívása a görög hadsereg mozgósításának jóváhagyása végett akkorra fog halasztatni, midőn az érintett tanácskozások eredményre vezettek. Az alakítandó 11 önkényes zászlóaljba az önkényesek besorozása már e hó hó közepén megkezdődött.

elég, ámbár hogy ő a legönfeláldozóbb gyermek a világon, eléggé megmutatta azt nekünk a kedves kicsike!...

— Valóságos angyal ő, mindig azt hiszem, hogy el fog repülni egyszer.

— Bizony! a végén még kedvet ad ehhez ön neki, ha e már is oly szomorú házból egész börtönt csinál számára.

Tehát el van határozva, nemde felhatalmaz, hogy megmondjam Hougénay-éknek, Pasquier-éknek, Guisanni-éknek, hogy igen örülni fog ön, ha házában fogadhatja őket, s ha egészségi állapota nem gátolná, ön tenne előbb látogatást náluk.

— Csak várjon kissé... e nevek igen egygyé vannak fonódva életem egy bizonyos korszakával...

— Mely csak nincs felírva egyiknek is homlokára, azt hiszem?... Alig ismerne most rá, a mult e tanúira... Ők is megöszültek, miként ön. Különben köthet új ismeretségeket is, ha a régiak alkalmatlanok.

Nincs hiány itt a vidéken oly emberekben is, kik soha életükben nem hallottak az ön bántáról...

Bell-Aiques új birtokosai, például: egy fiatal házaspár; a nő egyik ismerősömnek leánya, igen jó társaság lenne Georgette számára; meg az az angol család, ki egész nyárára kifogadta a courbe-i nyári lakot... oly vándor madárfélék igaz, de kedves emberek; aztán kit is mondjak még?... itt van új erdőszünk, ez nagyon jó szerzemény vidékünkre nézve, egy nagyon tanult, művelt ifjú, a melletti komoly, szerény, kitől ön el lesz ragadtatva, ha megismeri. Gyak-

Jövő számunk a közbeeső ünnep miatt esütörtökön jelenik meg.

Hirdetési díjak.

Egy négyesűg centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek;

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasensteint és Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicitische Bureau. Budapest: Haasensteint és Vogler hirdetés közv. irodája, Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapest Szervizter 5. sz.

Nyilttéri cikkek

gármord sora után 25 krajczár fizetendő.

A berlini konferencia.

A berlini konferencia 25-én d. u. 3 órá-tól 5 és háromnegyed óráig tanácskozott. Szaburov orosz nagykövet védte azt a javaslatát, hogy az epirusi tengerparton és a Zágori vidékéből nagyobb területet csatoljanak Görögországhoz. Végre mégis elejtette indítványát és így teljesen összhangzó határozatot hozott a conferentia. A „Presse” szerint a következő határvonalat fogadta el a conferentia: A Salambrias folyó és egész vidéke görög terület lesz egész a Salambrias és a Viztricia közti vízválasztóig. A tengerparton az Olymp északi lejtőjén és az Elias hegyen át húzott vonal képezi a határt Nyugat felé a határ pontjait képezik; a Csapka hegy, a Peris és a Csám-Vuni hegységek, továbbá a Kassia hegy. Innét fölemelkedik a határvonal a Zigos alban havasok zömég, Meezovo városa fölött északra halad el, kettévágja a Zágori vidékét, a janinai tó északi partjáról a Kalamas folyóhoz megy és a folyó völgyében haladván, a Jóniai tenger partján végződik. A Zágori vidékéből 21,000 lakos Törökországa marad, 11,000 pedig Görögországba kebeleztetik. Az új határvonal 330,000 lakossal szaporítja Görögország lakosságának számát. Közülük egy hatod muzulmán, 7000 zsidó. A congressus által megállapított vonal biztosítja Görögország részére azt a területet, a melyet Metternich Kelemen herceg, Capodistria és Coburg Lipót herceg, a későbbi bajor király, okvetlenül szükségesnek tartottak egy életrevaló Görögország részére.

A conferentia némelyek szerint hétfőn, mások szerint szerdán fogja zárulását tartani.

Értesítés a Kolozsvárt történt Phylloxera-vizsgálatokról.

Mint a t. közönség a lapokból annak idején értesült, a kolozsvári Phylloxera-bizottság vizsgálatokkal foglalkozó tagjainak június hó végén megkezdették működésüket. A czélba vett vizsgálatok megtörténtek kettő kivételével, melyek nem mellőzhető akadályok miatt későbbre halasztattak. Most szükségesnek tartjuk, hogy e vizsgálatokról a t. közönségnek számot adjunk.

Kiváncsosságnak tartottuk volna, hogy Kolozsvárt és K. Monostoron megvizsgáltságának mindazon szőlők,

- a) melyek egyáltalán külföldi eredetűek,
- b) melyek belföldi Phylloxera-rának ismert telepekről származtak,
- c) melyek akármiknél fogva romlanak.

ran találkozunk együtt, mióta felfedeztem nagy sakkozó tehetségét... ön tudja, ha kedvesek-e előttem sakkjátszmaim...

„Oh Pál! minő alattomoság a sakkozást használni fel, hogy részére csábitsa az orvost!

— Már régóta — folytatta ez utóbbi — készül önnél látogatást tenni.

Engedje ide hoznom őt. És aztán igérje meg, hogy úiba ejtve Bell-Aiquet egy névjegyet fog beadni oda. Meglátja, mily gyorsan itt fog teremni a csinos fiatal nő. Csakis erre vár... Semmi „de“... hangoltaga fel a zongorát, fődőszünk kitűnő zenész... És mielőtt egy hó letelnék, azt akarom, hogy táncoljanak itt, érte ön? Ez legutolsó rendkívényem.“

„Május 17-ike.

Eljött, el merészelt jöni, daczára kéresem-, tiltakozásomnak. Hosszúra terjedő látogatást tett, a nélkül, hogy atyámat legkevésbé is féltszanék ez úntatni; elutazott, fel lett kérve, hogy látogatását mentő gyakrabban ismétlje. Pál diadalt aratott... kedvére gyönyörködhetett zavaromban, mert valóban nagyon bárgyu arezot csináltam!

Képzlje csak el ön, isten tudja, minő álszeméremből nem üdvözöltem őt úgy, mint ismerőt, midőn egyszer csak váratlanul belépett az orvossal, ki ide hozta őt, s atyámmal, ki a folyosón találkozott velők. Hogyan is magyaráztam meg nekik?... Mindegy, erőt kellett volna venni magamon, s habozás nélkül felismerni őt... de egészen elvesztettem

Ezt azonban csak is úgy érthetők volna el, ha a kellő catalogusokkal birtunk volna. Minthogy azonban catalogussal csak is a Mathiástól hozatokra nézve rendelkezünk; megvizsgáltuk

A.) azonszölőtelepeket melyek Mathiástól került szőlőkkel bírnak,

B.) azonszölőtelepek, amelyeknek tulajdonosai e czélból önként jelentkeztek,

C.) azon szőlőtelepeket melyekről tudomásunkra jutott, hogy ott a szőlőtők romlanak.

A.

Kolozsvárt kilencz oly szőlőtelepről bírnak tudomással, melyekbe a Mathiás féle kassai Phylloxera szőlőtelepről veszszők kerültek; azok közül hét városi belteleken, kettő pedig kint a szőlőhegyekben illetőleg szőlőkertekben fekszik. E kilencz szőlőtelep közül már a múlt ősszel megvizsgáltott hat, háromnak megvizsgálása akkor még nem volt lehető, mert háromról csak is a tél folytán vettünk tudomást.

A közelebbi napokban alólítottak által mindezen kilencz szőlőtelep átvizsgáltott, tehát azok is, melyek már a múlt őszön is vizsgálva voltak, azok is, melyek akkor meg nem vizsgáltathattak. A vizsgálatok a következő napokon történtek: Június 1, 2, 3, 5, 8, 8, 10, 19.

B.

Szőlővizsgálat végett önként jelentkezett két tulajdonos.

Egyiknek szőlője a Hójjában fekszik, s eredetire nézve legnagyobbára clostornéburgi. E szőlő megvizsgáltott május 29-én; továbbá, mert a vizsgálók az új vizsgálatot szükségesnek tartották, másodízben június 24-én.

Másik jelentkezőnek szőlője városi belteleken fekszik, s e szőlők oly helyekről származnak, a melyeken még eddig phylloxera nem találtott. E vizsgálat történt június 10-én.

C.

Értesünkre adatott, hogy a „Kömlá”-ban a szőlők romlanak, s ennek folytán az illető hegyhatósági személyek közbejöttével megtekintett ezen terület, s két tulajdonos szőlője — kik e tekintetben önként voltak szivesek nyilatkozni — szakszerű vizsgálat alá vétetett. E vizsgálat történt június 22-én.

Mindezen vizsgálatoknak eredménye kedvező; t. i. az átvizsgált szőlőtelepeken, illetőleg az átvizsgált szőlőtelepekről kiállott szőlőtőkön és szőlőgyökereken a legszorgosabb kutatás mellett is egyáltalán egy phylloxerát sem találtunk.

fejemet, s azután egy percz múlva már késő volt helyrehozni ez első hibát. Atyám bemutatta őt s én úgy fogadtam, mintha idegen ember állna előttem...

Pál meglepett arczezzal mosolygott, aztán, mint jól nevelt ember, elfogadta az általam reá erőszakolt helyzetet, s beszédében egyetlen szó sem sejtethette atyámmal, hogy még valaha találkoztunk az életben.

En részemről úgy éreztem, mintha kinpadra lettem volna feszítve, arczom égett; úgy tetszett nekem, hogy egy tet-biz, kétszínű szörny vagyok, és pedig biztosítom önt, hogy ily módon cselekedve, nem fontoltam meg előre magaviseletének horderejét, előbb ostoba voltam, s azután közel ahoz, hogy bűnössé váljak, mert a végén is megtagadtam Pált, s egyszersmind megcsaltam atyámat, kitétem magamat napontai kikerülhetlen találkozásnak oly emberrel, kit, hogy viszont lássak, tiltotta önérzetemet, lelki nyugalmam iránti kötelesség, s a becsület és gyöngédség parancsolta ezer ok, miután Pál soha nem lehet ferjem. Így jött ki, mintha elő akarnám segíteni jelenlétét, s nemét a köztünk létező összeköttetésnek elfogadni. Meg vagyok győződve, hogy igen természetesen így gondolkodott magában: — Az atya, meglehet, eltávolítva házatól, ha mindent tudna, mig e kis családság új alapon bizalmas együttlétet biztosít számunkra. Minő ravaszság egy ily fiatal lánynál!

(Folyt. köv.)

Midőn vizsgálatainknak ezen kedvező eredményét közludomásra hoztuk, szükségesnek tartunk egymást a Phylloxera-vizsgálatok értékéről elmondani.

Ha egy szőlőtől valaki kezünkbe ad, azon kérdésről Pylloxerásé az, vagy nem; akkor annak gyökereit nagy részletességgel átvizsgálván, ha találunk rajta, Phylloxerának mondjuk; ha nem találunk rajta, bizony mondhatjuk, hogy Phylloxera mentes.

Ha azonban egy szőlő tábláról (tegyük fel pl. 1000 fő) van szó, itt másként áll a dolog. Ha sok Phylloxera van már az egyes tőkén, s a legtöbb tő inficiálva van, akkor itt is könnyen és hamar boldogulunk. De tegyük fel, hogy a baj még kezdetben van, tegyük fel pl. hogy az 1000 fő között 10—15 db van inficiálva, s azokon is még kevés a Phylloxera. Ekkor már csak a véletlen dolga, hogy megtaláljuk-e vagy nem. Ugyanis az 1000 db szőlőtől egyenként nem vizsgálhatjuk át; már azért sem, mert ahhoz roppant sok idő kellene. Mit teszünk tehát? — Próbá képen néhány gyengébb tőt pl. 5—10-et kiásunk, és megvizsgálunk. — Most tehát vizsgálatunk eredménye csak is azon véletlentől függ; vajjon azon 10—15 töből, melyek inficiálva vannak, került-e legalább egy-kettő a kiásottak közé vagy nem? Mit mondhatunk tehát itt a vizsgálat megtörténte után, azon esetben, ha Phylloxerát nem találunk? Felelet: nem mondhatjuk azt, hogy e telep Phylloxera mentes, csak is annyit, hogy az átvizsgált tők gyökerein Phylloxerát nem találtunk.

Ezeket azért tartottuk szükségesnek elmondani, hogy midőn vizsgálataink jelzett kedvező eredményét közzé tesszük egyszersmind tudassuk azt is, hogy a negatív eredményű Phylloxera-vizsgálatok értéke legtöbb esetben nem abszolút.

Bezárjuk jelentésünket azon megjegyzéssel: hogy Kolozsvár és K. Monostoron bárki számára teljesítendő Phylloxera-vizsgálatokra a kolozsvári Phylloxera-bizottság továbbra is készen áll; s ismételnék, hogy a vizsgálatok atulajdonosoknak semmi költségébe nem kerülnek. —

Kolozsvár 1880 Junius 26.

Dr. Szaniszló Albert
bizottsági elnök,
Dr. Bartók István.
Dr. Daday Jenő.
Ormándy Miklós.
Parádi Kálmán.

bizottsági tagok, mint az előterjesztett vizsgálatok végrehajtói.

BELFÖLD.

Háromszék, 1880. Jun. 24.

(A vetések állása. Gyümölcstermés. Biztosítás. Pénzkiosztás.)

Örvendtes érzések között írom tudósításmat. E pillanatban jövők a mezőről, s lelkem el van telve gyönyörűséggel. Orkan áldás mutatkozni határainkon, milyet csak ritka évek szolgáltatnak. Mily végtelen a természet ereje! Mult levelemben még szomorú kilátásunk volt az idei áldásra nézve, s im! most mily vidám reményekkel nézünk a közelgő aratásra. A rozs már elvirágzott s gazdagon telik a kalász szemmel. A buzák dús virágzásban állanak; értelemes szára, nagy teje mindkettőnek nagy áldásra mutat. Tavasz gabonáink mind szépek, s előhaladtak. A füvek dús növényben vannak s már a kaszást várják. Egész mezőnk úgy néz ki valóban, mint egy gazdagon fölterített asztal. Nem is csoda az, mert oly kedvező időjárás volt az egész tavaszon, hogy maga az ember, határt nem ismerő követeléseivel is, nem kívánhatott jobbat. Egyedül gyümölcstermésünk nincs, különösen keményebb alma éppen nincs, minnek oka a májusi hideg, mely miatt a virágok lehullottak, de inkább oka az, hogy a mult évben igen nagy almatermés volt itt, s úgy tapasztaljuk, hogy a fák ilyen nagy termés után mindig pihenőt tartanak. A pomológusok beszélnek ugyan a fák rendszeres termeltetéséről, hogy ügyes gazda kezében a fa minden évben mérsékelten teremhet, de bizony a tapasztalás azt mutatja, hogy ha ez évben igen sokat termett, a jövőben nyugalmat kíván magának a fa. — Nekünk tehát a megye délkeleti szögletében ez évre jó kilátásaink vannak gabonatermést illetőleg, ha a világ ura a megmutatott áldást megőrizni kegyelmes lesz. Fájdalom! e feltételtől függ részünk az áldás most is. Híjában beszéljük a népnek a biztosítás hasznos s mulhatatlannal szükséges voltát — nem jön belé a biztosításba. Milyen kedvező az első magyar általános biztosító társaság voltával eszközölhető biztosítása, mely szerint most egy néhány krajczár illetéket fizetve, akkor fizetne az ember, mikor már a termés kezébe vette, s abból kiszakaszthat 1—2 vékát a fizetés fedezésére! — még sem biztosítanak így is. Ha minden jobbaeska gazda bár 100 frt. ára gabonát biztosít: a jégverés idején is látszanék feltűnőleg a nép lepusztítása, mert száz forinttal hosszú időn át kiállná kenyérszükségét a család. Így pedig semmivé lesz egy-egy falu népe hosszú időre, s miatta szenvednek mások is, mivel a

szükségben levők mások segítségével szokták elvieselni a rájuk neheztelt csapást. Valóban alig van valamely kérdés annyira megérve az országos intézkedésre, mint ez, s csodálkozni lehet, hogy midőn az ország a lelkek táplálásáról első sorban gondoskodni kötelességének tartotta igen helyesen — miért nem siet gondoskodni törvényes intézkedés által arról, hogy a testnek is legyen meg állandóan szükséges tápláléka. Csak egy rövid törvény kellene erre, mely szerint pl. ki lenne mondva, hogy minden tisz boldas s azon felül birtokos gazda tartozik évenként legalább 100 frt értékű termést biztosítani. Aztán hogy a biztosítás magán társulatoknál eszközöltesse-e, vagy maga az ország szervezze azt — az más kérdés. Addig, míg az ország szervezhetné az országos biztosítást, biztosítsanak magán társulatoknál, de mindenesetre biztosítsanak. Ilyen törvényes intézkedés általános nemzetgazdasági érdek már.

És ilyen közérdekű dolog nálunk még a munkásoknak Oláhországba kijárása — az úgynevezett székely kivándorlás.

En csak azon egy szempontból nézem most e kérdést, mely bizonyos mértékig nemzetgazdasági érdeket képvisel t. i. nyári időben egy falu munkásainak fele Oláhországban van, a miatt minden munka későbbben végezhető, minden gazda többet költ gazdasági munkájára, mert kevesebb munkás több napszám, így jár egytől ez, s lehet, hogy a későbbben végezhető munka miatt, maga a termés is szenved. Mindez olyan kár, mely itt az országban hagyja kedvezőtlen befolyását. S ezzel szemben mi áll? az, hogy a mi néplünk serény munkájával Oláhország boldogul, — semmi egyéb; mert az, hogy a bemenő munkások egy csomó pénzt hoznának haza, s ezzel használnának magoknak, család-joknak és az országuk — ez nem áll. Csak egy-egy munkás van, ki valamit megtakarít, s haza hoz onnan. A nagyobb rész megyen azért, mert ott nagyobb napszámot kap, könnyebben él, többet lenyélhet, — úgy, hogy én az egész Oláhországba járásból nem látok más eredményt, mint azt, hogy a bejáró nép elrendetlenedik, elromlik minden tekintetben. — Hát vajjon az országnak nem volna joga egy ilyen veszedelmes áramlatnak gátat vetni? s pl. úgy szabályozni a kijárást, hogy nyári munkaidőn akarmelyik faluból csak annyi munkás kapjon kimenetelle passust, mennyit a falu az ő munkájánál elkerülhet, vagyis nélkülözhet? hogy ne lenne joga az országnak ezt tenni? Miért nem teszi? Nem jó a mi néplünket olyan nagy szabadságra szoktatni, mert abból a végén bizonyosan nem egyéb, mint korlátlan szabadosság nő ki.

A lőbeszerzési pénz kiosztása megtörtént itt is. Kapnak az illető részesedők 1—2 forintot elkezdve, fel 167 frt-ig, itt Orbaiban tizenegyezer forintot. És e temérdek pénz ugy széthullott, hogy a világon semmi láttátta nem fog lenni. Bizony véghetetlen tévedés volt minden embertől, ki befolyt abba, ide engedni menni ezt a dolgot. Soha sem lesz többé olyan alkalma, mint lett volna népnek, nagyobbnak s legnagyobbaknak arra, hogy a székelységben a józan intelligencia fennmaradását biztosítsák. — A terhesedő életviszonyok, s a tanulás nehezebb és költségesebb volta már szomorúan látszik itten; alig tudunk nagy bajjal egy-egy szülőt rávenni arra, hogy jóra való gyermekét legelőbb iskolába küldje, mindenki azt mondja, hogy a költést nem győzi el. Félve kell arra gondolnunk, hogy a jövőben alig lesz itt felsőbb tanintézetben tanult ember, kivész a magasabb képzettség, s alatt álló sejeit emberek kezére s lelkére kerülnek a legnehezebb lelkiütem kívánó közügyek is. Minő megbecsülhetetlen szolgálat lett volna az, ha azt a pénzt leették volna felsőbb iskolákban tanuló buszár fiúk segélyezésére alapul! Így tettek a derék csikiak, s a jövő idők bizonyosan áldani is fogják azért őket. — Legyen is áldás mindazokon, kik saját apró érdekeiket nagyjelentésű kérdéseknek alárendelni, s közjóért önmegtadással is áldozni készek!!!

r. levelező.

Petőfiőről.

Az első arany czim alatt a Petőfi pör alkalmából Jókai Mór a következő érdekes adatot közli:

Ma a törvényszéki tanuallatások alatt a Petőfi szerződés hitellessége fölött, a míg Lauka Gusztit (a legöregebb kortárs) benevolizálták, egy másik kortárs, dr. Bellágh Józseftől hallottam azt az érdekes epizódot.

Mikor Petőfi (még akkor Petrovics Sándor) először feljött Pestre, összetalalkozik az utczán Kerényi Friggyessel, (a kinek még akkor Krisztman Fridrik volt a neve.)

— Hát te hol jársz itt? Kérde Krisztman.

— Felföttem munkát keresni. Felel Petrovics.

— S miféle munkához értesz?

— Jó leszok leírónak. Nem tudsz valami helyet?

— De bizony tudok. Épen most keres Bajza valami leíró.

— Mutasd meg, hol lakik?

Krisztman odavezette Petőfit s megmagyarázta neki, hol kopogtasson? Majd ő addig megvárja az utcán.

Petőfi felment Bajzához, belépett hozzá.

— Krisztmann barátom monda, hogy ön leíró keres, monda az író asztala mellett ülő tudóshoz.

— Van önnek olvasható írása?

— Itt van épen egy próba belőle.

Azzal kihuzta a hátulós zsebéből a „disznó-torban“ című költeményét.

Bajza kezébe vette: olvasta. Hideg, kemény arca volt, nem szokott semmi indulatot, meglepetést kifejezni. A költemény alatt egy még eddig nem ismert név állt: Petőfi Sándor. (Az első költeménye még Petrovits név alatt jelent meg az Athenaeumban) Bajza tehát semmi magasztalásra, buzdításra, vállveregetésre nem ragadtatta el magát, hanem kihuzta az íróasztala fiókját, s kivett belőle egy aranyat. Azt átadta Petőfinek.

— Ez a leírásért? Kérde a költő.

— Nem. A versért. Kiadjuk az Athenaeumban.

Petőfi sietett le a lépcsőkhöz: még akkor is markában tartotta az aranyat.

— Nézd! Mondá a bámuló Kerényinek. Ezt kaptam! — Soha sem hittem volna, hogy még verset is lehet eladni Pesten!

Az amerikai elnökválasztás.

Cincinnatiában megtörtént az elnök kijelölés. Mint egy távirat mondja, Hancock tábornokot kiáltá ki a demokrata párt elnökjelöltjéül. A jun. 23-iki gyűlés eredménytelenül osztott szét. A szavazatok nagyon megoszlottak: a 735 szavazat közül Bayard 163-at, Field 63, Morrison 62, Hendricks 49, Hancock 171, Thurman 68, Payne 81 és Tilden 38 szavazatot kapott. A conventio ezután szünetet tartott és az alatt az egyes párttörzsek konferáltak. A rákövetkező nap aztán megtörtént a kijelölés, hogy minő küzdelemmel, minő módozat mellett, arról a részletek még nem fekszenek előttünk. De tény hogy azon jelölt lett megválasztva az egész demokrata párt jelöltjéül, a ki már kezdetben a legtöbb szavazatot kapta.

Tehát a demokraták is egy tábornokot választottak. Ezt azért emeljük ki, mert előbb is már a jelen választási campagne megnyitja alatt is, az volt egyik érve a demokrata pártnak Garfield ellen, hogy nem kell katonát választani, mert ez csak a polgárháború emlékeztet, mikor egymás torkát metszették el az emberek. Azt lehetett volna várni ezek után, hogy egy „civilian“ lesz a kijelölt, ki „soha nem ontá polgártársai vérét.“ S a jelöltek közt valóban nem is volt más katona, csak Hancock és ime mégis ő lett társai felett a győztes.

Érdekes lesz azonban itt felemlíteni, hogy a két párt mit tulajdoni főkép maga érdeméül s mivel érvel az ellen a párt ellen.

A republicanus párt joggal mondhatja, hogy husz évi uralkodása alatt a polgárháború legretentőbb veszélyei közt is épséggben fentartá az Uniót, s szerencsésen kivezérte azon társadalmi és pénzügyi calamitásokból, melyeket ez a háború eredményezett; hogy a colossalis nemzeti adósságoknak egy harmadát törleszteni tudta, s hogy a dissagiótól megszabadította az országot és teljes értékűvé tette pénzét.

A democrata párt ellenben arra hivatkozik, hogy mind ezt ő is meg tudta volna tenni, de veszedelmes a hatalom birtokába évek hosszú során át egy és ugyan azt a pártot meghagyni, mert titkon a corruptio mind nagyobb mérvű lesz és nincs, a ki azt kiirthatná, mert egyik kéz mossa a másikat.

A küzdelem a két párt között most fog csak igazán megindulni ha a két elnökjelölt kiadja programját, mely a pártok programja leendő.

1880. évi XXXII. törvényezik

a szamosgyölgyi 2-od rendű vasut kiépítése tárgyában.

(Szentelést írt 1880. évi jun. hó 13-án. Kihirdetett az országgyűlés mindkét házában 1880. évi jun. hó 14-én.

(Folytatás.)

Uti podgyásznál az egész jegyenként 25 kilogramot meghaladó súlytöbbet 10 kilogrammnyi súlytölekre, a gyorsáru pedig 5 kilogrammnyi súlytölekre fölfele kikerekítendő. Minden 10 kilogramm podgyász-súlyért kilométerenkint 0-24 kr, 100 kilogramm gyorsárúért pedig kilométerenkint 2-4 kr számítatik ezüstben.

Az árak 100 kilogramm és 1 kilométerenkint és pedig 1. oszt. 0-92 kr, a 2. oszt. 0-66 kr és a 3. oszt., vagyis a terjedelmes árak 1-18 kr-ért ezüstben szállítandók.

A kőszén, só, tüzi- és építőfő, trágya, kő és téglá, egész kocsirakodásoknál kivételesen 100 kilogramm és kilométerenkint 0-52 kr-ért ezüstben szállítandók.

Gyorsárak és közönséges szállítványoknál a szállítási díjakon kívül minden 100 kilogramm

után, podgyásznál minden személy után oly összegű kezelési illeték szedhető be, mint a m. kir. államvasutak keleti vonalán, azon kikötéssel, hogy a saját állomásain ugyan teljes, de Apahidán való átmenetnél a kezelési illetéknek csak fele szedhető be.

A személy- és áru-szállításra vonatkozó egyéb menet és szállítási díjak, a mellék-illetékek, az árak osztályozása, valamint a többi szállítási határozmányok tekintetében, a m. kir. államvasutak keleti vonalain fennálló rendeletek alkalmazandók.

Mibelyt az engedélyezett pálya tiszta jóvédelme 3 egymást követő éven át a befektetett tőke 7 százalékát meghaladja, jogában álland a kormányának a díjszabásokat, az engedélyes meghallgatása mellett megfelelőleg leszállítani.

Az esetre, ha törvényhozás a viteldijakat az összes vszutakra nézve szabályozná, e szabályozás ezen vasutra is érvényes leendő.

13. §.

Az engedélyesnek megengedtetik, hogy a szedendő vitel- és fuvardíjakat beföldi ezüst pénzben számítsa olyképen, hogy az árkelet tekintetbe vételével jők illetéket országos értékben tartozik elfogadni.

A 12. §. értelmében meghatározott árszabások az engedélyes által időközben leszállítatások, egészen vagy csak a tárgyak egyes nemreire, az egész vonal hosszában vagy csak a pálya egyes vonalszakajra, egyik vagy mind a két irányban, minden szállítási távolságra egyenlően vagy növekedéstik esetére nagyobb mérvben.

Az ekként leszállított árszabályok az előbbeni mértékre ismét felemelhetők, de csak 3 havi alkalmazásuk után.

Ha egy szállított, vagy rakomány-vállalkozó bizonyos feltételek alatt fuvarbér-leszállításban vagy más kedvezményekben részesül, ezekben részesíteni kell minden szállított és vállalkozót, ki ugyanazon feltételeket elfogadja, olyképen, hogy személyes előnynek semmi esetre helye ne adassék.

Mindezen kedvezmények szinleges díjvisztetés (refectia) aláljában sem járhatnak.

14. §.

Az élelmi szereknek a beföldön beállott rendkívüli drágasága esetére joga van a kormányk fuvarbérét a drágaság tartamára, a maximál-árszabás feleig leszállítani.

(Folyt. köv.)

Bradlaugh a parlamenti fogságban.

Ismertettük azon vitát, melynek következtében Bradlaugh elfogatása elrendeltetett. Midőn Bradlaugh a képviselőház üléséből a parlamenti teremőrs kíséretében eltávozott, Gosset kapitányhoz kísértetett, ki magán szobájában helyezte el a foglyot, mely a képviselőék étterme mellett van. Itt volt egy fél óráig, mialatt az elfogatására vonatkozó parancs írásban kiállítottatott. Azt így szolt:

„Mint hogy a képviselők háza a mai napon elrendelte, hogy Bradlaugh ur, mivel nem engedelmesskedett és ellenszegült ezen ház parancsának és tekintélyének, ezen említett vétségért a Sergeant-at Arms őrizetére bizassék; ennél fogva felhivatik ön, hogy nevezett Bradlaugh urat az ön őrizete alá vegye, és ott tartsa addig, míg ezen házunk tetszeni fog, és valamilyen mayor, scherriff alscheriff, bailiff, constable és tiszt, ki e házban van, felszólítatik és köteleztetik önt ezen parancs végrehajtásában segíteni. A mire nézve ezen okmány elégséges bizonyítékul szolgáljon. Adatott saját kezem alatt. 1880 junius ezen 23-ik napján. — H. Brand. Speaker

A parancs czime a következő: A képviselőház Sergeant-at-Armsjának, vagy helyettesének, avagy helyettesének.

A delután folyama alatt Bradlaugh leányának és barátainak sürgőnyözött, jelentvén nekik a történeteket. Megengedték neki, hogy néhány barátját ebédre meghívassa, de ő nem élt ezen engedéllyel. Meleg elismeréssel emlékezett meg a képviselőház elnökének és a teremőrnök méltányos eljárásáról; de keserűen panaszkodott azon támadások miatt, melyeket Tyler Chaplin és főleg O'Donnell intézett ellene.

A mi elfogatását illeti, kijelenté, hogy azal nem igen törődik, mert meg van győződve, hogy ha hosszabb ideig tartatik a parlament fogházában, a nép fel fog lázadni és ki fogja őt szabadítani. Nagyon sajnálja, hogy összeütközésbe jött a parlamenttel, de az iránti tisztelétén ez mit sem változtat.

Bradlaugh érdekében barátai népgyűlést akartak tartani s e miatt tanácskoztak még az elfogatás napján Labouchère-rel; ez azonban közlő voltik, hogy Bradlaugh saját óhajta az, hogy ezen ügyben egy két napig semmi ne történjék.

A Zene-Conzervárium újraszervezése.

Zene-intézetünk újjaalakítása érdekében 8 nappal ezelőtt tartott egy közgyűlés, mely az alapszabály módosítására kiküldött bizottság ter-

vezeti munkálataiból 3 fejezetet letárgyalt; tegnap ismét közgyűlés volt, a megelőzőnek folytatásaképen, azonban a tervezeti alapszabálynak csupán IV-ik fejezete került érdemleges vita alá, a következő fejezetek július 4-ki közgyűlésre maradtak. Gyűlés a városi vigadóban volt tartva.

Alelnök Hintz György d. e. 10 órakor a közgyűlést megnyitja. Jegyzőkönyvet vezeti Dobóka Kálmán. Tagok közül jelen vannak circa 50-en. Jegyzőkönyv hitelesítésre kiküldtetnek dr. Groisz Gusztáv és dr. Nagy János.

Mielőtt az alapszabály-tervezet tárgyalatnék, elnök felkéri a tagokat a Zene-Conzerváriumnak delután tartandó vizsgájára megjelenni.

Felolvastatik a tervezeti „Ügyvezetéről“ szóló 12. §. Köblös Gábor nem fogadja el, felolvassa módosítványát. Finály Henrik véd a tervezetet, mely az ügyvezetést közgyűlés, igazgató-választmány, elnökség, tisztikar, igazgató és tanári kar által kívánja vitetni, Köblös indítványában az igazgató-választmányt bízza meg csupán; s ez helytelen, az intézet ügyeit első sorban a közgyűlésnek mint plenumnak kell vinni, a közgyűlésnek alárendelt végrehajtó közege az igazgató-választmány. Hogy az intézet nyelve csak magyar legyen, ezt alapszabályba kimondani nemcsak helyesnek, tartja, sőt kívánja fontosságához mérten egy egészen új §-ba felvenni. Himmelstein József Köblös módosítványát védi. Dr. Groisz Gusztáv nem fogadja el a módosítványt, csatlakozik a Finály indítványához, mely a tervezeti 12. §. fentartása mellett szol; annyival is inkább, mert az eredeti szerkezet kifogástalan; a logica is megkívánja, hogy előbb jöjjön a közgyűlés és azután a választmány körülírása. Köblös záró beszédjét megtartja. Elnök felteszi a kérdést. Eredmény: a tervezeti 12. §. elvetettett; ellenben előgadtatott a Köblös-féle módosítvány, a Finály Henrik azon indítványával együtt, hogy az intézet tan- és hivatalos nyelve külön §-ban határozassék meg. Az elfogadott cikkely ez:

„Az intézet tan- és hivatalos nyelve kizárólag a magyar.“

„Az intézet ügyeit az igazgató-választmány az alapszabályok és a közgyűlés által hozott határozatok szerint vezeti.“

„Az igazgató-választmány tagjai a) A tisztikar, u. m. elnök, alelnök, igazgató, titkár, gondnok és pénztárnok. b) Az alapító tagok. c) A közgyűlés által a pártoló és működő tagok sorából választott 15 tag.“

Következett a tervezeti 13. §.

Finály Henrik kívánja, hogy rendkívüli közgyűlés 10 rendes tagnak csak indokolt irásbeli kérelmére legyen összehívható. Dr. Groisz Gusztáv nem fogadja el a Finály indítványát, mert a indokolt irásbeli beadvány kívánatik, akkor vagy a választmány, vagy az elnökség fel lesz hatalmazva az „indokok“ mérlegelésére, hogy vajjon a 10 tag kérelme „elégséges indokok“ alapján történt-e? Erre pedig sem az elnökséget, sem a választmányt nem tartja jogosultnak; tehát az „indokolt“ szó kihagyandó, különben is 10 tag aláírásában elég garanciát lát arra, hogy közgyűlés ok nélkül nem fog összehívni. Hogy miként történjék a tagoknak közgyűlésre hívása, e tárgyban felváltal dr. Martin Lajos egyet. tanár s kívánja a falragasok utján való egybehívást; Dietrich Amadeus nem tartja ezt helyesnek, óhajta, hogy a meghívás posta utján történjék. (Általános derűltség.) Dr. Groisz Gusztáv a hírlapok útján kívánja eszközölni; ez utóbbi fogadtatott el.

13. §. szövege.

A közgyűlés rendes és rendkívüli. A rendes közgyűlés az év első negyedében, a rendkívüli pedig akkor tartatik, ha az igazgató választmány szükségesnek tartja, vagy legalább 10 rendes tag a tárgy megjelölésével irásbelileg kívánja; ez utóbbi esetben a közgyűlés a beadás napjától számítva, legkésőbb négy hétre kitűzendő. A közgyűlés napját a választmány határozza meg, az elnökség pedig oly módon hívja össze, hogy a helyi lapok utján való hirdetés a közgyűlés napját legalább egy héttel megelőzze.“

A tervezeti 14 §. változatlanul elfogadtatott.

A terv. 15 §. A közgyűlés tárgyai:

1. Az elnökség, igazgató választmány és tisztikar megválasztása.
2. A választmány évi jelentésének tárgyalása és az e felett való határozás.
3. Az elébe terjesztett évi számadás végleges ellátása.

4. A választmány által előterjesztett évi költségvetés végleges megállapítása, valamint a költségvetés keretén kívül szükségessé vált és együtt 100 frtot meghaladó kiadások utólagos jóváhagyása.

(E pontot többek támadásával szemben megvédte dr. Groisz Gusztáv.)

5. A zene-intézet nevében kötetendő szerződések megerősítése.

6. A választmány indítványára tiszteletbeli tagok megválasztása.

7. 8. pontok sorrendje Bodor Pál indítványára felcseréltetik.

7. Egyesek indítványai tárgyalása; önálló indítvány és egyesek kérelme csak úgy jöhet a közgyűlésen érdemleges tárgyalás alá, ha a választmányhoz előbb beterjesztetett.

8. Az alapszabályok megváltoztatása és esetleg a zeneintézet feloszlatása.

E szerint a tervezeti 15.§-csekély módosítással lett elfogadva; dr. Groisz indítványára mondatott ki, hogy közgyűlésen csak az legyen tárgyalható, mi a tárgysorozathoz eleve felvett és kibírdetve volt.

Következett a tervezeti 16. §, mely elfogadtatott dr. Groisz Gusztáv azon módosításával, hogy közgyűlésen hozott határozatok érvényes hozatalára, a tisztikar és a közgyűlés által választott választmányi tagokon kívül, még legalább 30 rendes tag jelenléte legyen szükséges.

A 17. 18. §. elfogadtatnak, 19. §. már előbb bevételen, tárgyalás alá se jö.

A tervezeti 20 §-ból elfogadtatott a következő: A választmánynak 15 tagja három évre választatik.

Az első két évben az öt kilépő tag felett sorsolás határoz, azontúl pedig mindig a legrégibb öt tag lép ki. A kilépő tagok újból választhatók. —

A mi ezután következik, hogy a közgyűlés választja a tisztikart, esik, úgy azon tétel a Közlös indítványára: „Az igazgatót a választmány szerződötti“, mert az eddig elfogadott alapszabály szerint az igazgató nem fog szerződöttni, hanem a közgyűlés által 3 évre választatik, s így nem lesz többé fizetése, hanem csak tisztelőbeli igazgató (L. 12. §)

Igy a 20 §. 3. 4. bekezdése töröltetett. —

21 §. A választmány hatásköre és feladata.

1. Az egyik közgyűléstől a másikig, mint végrehajtó közeg, vezeti és kezeli a zeneintézet minden ügyeit az alapszabályok, ügyrend és közgyűlési határozatok értelmében.

2. A tanerőket meghatározott évi fizetés mellett szerződötti.

(Vége követ.)

TANÜGY.

Tanügyi jelentés Fogarasmegye f. évi április és május havi tanügyi állapotáról.

Előterjesztett 1880. június 7-én Fogarasmegye Ttkts közigazgatási bizottságának.

(Vége.)

Iskolálatogatásaim alatt szerzett tapasztalataimat, csakis erről a megyéről szólva, ezekben foglalom:

1. A határárú iskolák, úgy küll, mint belszervezettikre, és e törvény által előírt tantárgyak eltanítása, az iskola kilencz havi pontos látogatására nézve semmi kívánni valót sem hagynak fen, sőt a magyar nyelvet, még a németet is tanítják, a mit én feleslegesnek, sőt károsnak is tartok; mert elemi népiskolákban az anyanyelven és 10 tantárgyon kívül, kézi munka és még két idegen nyelv tanítása igen sok és igen megterhelő a növendékeket. E részből előterjesztésemet azon időre hagyom, midőn a megyében létező összes határárú iskolákat meglátogattam.

2. Az állami iskolák megoldják feladataikat, de óhajtanó, hogy a fogarasi polgári iskola mielőbb saját épülettel bírjon. A felsőporumbáki áll. iskola tanító jövő tanévre Kerecsin sora fog felsőbb intézkedés folytán átmenni.

3. A felekezeti iskoláknál, a legjobbnál, úgy mint a leggyengébbnél, általános a panasz, miszerint a tanítók csekély fizetéseiket is a legrendetlenebbül kapják, a tanítókra nincs semmi felügyelet. Annígy tesznek épen, a menníy nekik tetszik, mert az év folyamata alatt az iskolát senki sem látogatja. A tanulók legnagyobb részének nincsenek tankönyveik, nincsenek író- és taneszközeik, a tantermek rosszul vannak butorozva, tanszerekkel felette hiányosan vannak ellátva.

4. A községi előjáróság az iskola ügye iránt a legnagyobb közönyösséget tanúsítja, a munkásokat szűltet nem bűnteti meg, a tanítók fizetéséről nem gondoskodik, a faiskolákat nem keritheti be, szóval olyan valaminek tekintti a tanügyet, mely alól magát minden áron kivonni s egy évről más évre tolni igyekszik.

Ez iránybani javaslataimat is azon időre halasztom, midőn a megye minden iskolájának látogatását befejezem, de a már meglátogatottakra nézve, a hiányok pótlására, az illető egyházi előjáróságot meg fogom keresni s részben már meg is kerestem.

Tisztelettel kérem a t. közig. bizottságot, méltóztassék ezen két havi tanügyi jelentésemet ez alkalommal tudomásul venni.

Brassó, 1880. június hó 3-án.

Koós Ferenc,
kir. tanfelügyelő.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

A Verhovay-Majthényi párbaj ügyben az idézések a f. hó 30-án tartandó végtagyalásra már szétküldtek. Az erre vonatkozó törvénytörvény végzés következőleg hangzik: A

budapesti kir. fenyítő törvényszék büntető osztálya párbaj büntetével vádolt Majthényi Izidor báró s társai büntügyében következőleg végzett: Majthényi Izidor báró és Verhovay Gyula ellen párbaj miatt, Üchtritz Zsigmond báró, Beniczky Gábor, Mednyánszky Árpád báró s Komjáthy Béla, mint a párbajban közreműködő segítők ellen a közvetlen tárgyalás elrendeltetik. Ezen büntügy tárgyalásra határnapul június 30-án d. e. 9 órája tűzetik ki, amikor a fentnevezettek mint vádlottak, dr. Csillag Zsigmond, dr. Farkas László s Beöthy Algernon, mint tanúk megidéztettek. Indokok: Vádítottak egybehangzó vallomásaiból kitűnik, hogy egy Majthényi Izidor b. által f. hó. jan. 8-án Üchtritz Zsigmond báró és Beniczky Gáborhoz intézett Verhovay Gyulával való közlésre szánt levélben Verhovay e kifejezésekkel „roszakaratú, jellemtelen rágalmaszó“ illetetett, minek folytán Verhovay Gyula Majthényi Izidor bárót párbajra kihívta. A Majthényi Izidor br. által megnevezett segítők Üchtritz Zsigmond báró s Benitzky Gábor s a Verhovay Gyula által megnevezett Mednyánszky Árpád báró s Komjáthy Béla abban egyeztek meg, hogy a pisztoly párbaj 25 lépésnyi távolságban 5 lépésnyi advance-val menjen végbe. Ezen megállapodáshoz képest a párbaj január 10-én déli 12 órakor a régi löversenyterén egyszeri lövéssel tényleg ki is vivotott s ez alkalommal Verhovay Gyula mellén életveszélyes sebet kapott. Ezen tényállás indokolja a közvetlen idézést.

Somoskeőy, a hírlit iparodog s kalandor büntügyére vonatkozó iratokat a budapesti kir. fenyítő törvényszék, áttette a bécsi es. kir. törvényszékhez, azon kérelem kapcsán, hogy S. ottani börtönbüntetéseinek esziszendése után a budapesti fenyítő törvényszéknek szolgáltatassék ki, minthogy ellene egy jogerejű marasztaló (6 havi börtön) ítélet vár foganatosításra. A welsi es. kir. kerületi törvényszék ezen iratoknak most küldte vissza a budapesti feny. törvényszéknek azon értesítéssel, hogy Somoskeőy kiállott fogságbüntetése után a magyar hatóságnak fog szolgáltatattani. Somoskeőy budapest pürében Eötvös Károlyt kérte fel ügyvédjének.

Sarah Bernhardt pürében már ítéletet hozott a párisi törvényszék. A művész 100,000 frankot köteles a Comedie Française-nek fizetni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Kisfaludy-társaság szerdán, a hó utolsó napján d. u. 5 órakor tartja két hónapos szünetje előtt utolsó ülését, melynek tárgysorozata a következő: „Jobb kezem“ elbeszélés Baksay Sándortól; „Falu“, költemény, Gyulai Páltól; Virgin svéd költő magyar tárgyú költői beszélyének, „Széniyek“ ismertetése Györy Vilmostól, végül Heinrich Gusztáv vendég értekezése, Kármár Fanni-jának letkezéséhez, melyet Vadnay Károly olvas fel. Az ülést folyó ügyek intézése zárja be.

Angol mű Petőfiről. John St. Ingram a Poe Edgár jeles életírója, mint Katscher Lipót, Londonban élő hazánkia írja, régóta foglalkozik Petőfivel és külön azon ezből tanult meg magyarul, még pedig alaposan, hogy nagy költőnket erediben olvasshassa. Belátóan foglalkozott Petőfi műveivel és eziránti tanulmányainak a helyszínen való folytatása és bővítése ezből nemcsak a közénk jön s itt Magyarországon fogja már megkezdett munkáját befejezni, mely Petőfi terjedelmes életrajzán kívül a költő világirodalmi jelentőségének alapos fejtegetésére és méltatására is ki fog terjedni. Sir John Bowring után Ingram lesz a második angol író, ki Petőfit az angol közönséggel megismerteti.

Pálmai Ilka asszony, tegnap vasárnap lépett fel harmadszor a népszínházban mint vendég, s ez alkalommal a budapesti közönség előtt egyik ismeretlen alakítását mutatta be. „A piros bugyellár“ Zsófi szerepében.

Kivonat a „Budapesti hivatalos Közlöny“-ből.

Árverések. Ben János 3259 ft-ra b. ingtl. aug. 2-án Kisapoldon, Hacker Mihály ingtl. ul. 24-én Ujegyházán, Piper Illo 120 ft-ra b. épülettulajdonjoga jul. 31-én Dóván, Herban Dani 395 ft-ra b. ingtl. jul. 31-én V. Hunyadon árvereztetni fognak.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1880. jun. 28.

— **Hivatalos lapból.** Igazságügyi magyar miniszterem előterjesztésére Ormáry Károly volt törvényszéki bírót a nagy-szebeni törvényszékhez elnökké kinevezem. Kelt Schönbrunnban, 1880. évi június hó 21-én. Ferencz József, s. k. Dr. Pauler Tivadar, s. k.

— **Lapunk előfizetőit tisztelettel kérjük,** hogy a közeledő harmadik negyedre, illetőleg második felévre elő-

fizetéseiket idején megújítani sziveskedjenek.

Figyelmeztetjük helyi előfizetőinket, hogy lapunk számára előfizetéseket kizárólag csak Demjén László könyvkereskedése és lapunk kiadóhivatala fogad el.

Helyi hírek.

— **Sidoli circusa** a mult szombaton kezdette meg működését, s a trenesvári, csin és kényelem nélkül szűkre épített lovarda zsufolá-sig megtelt közönséggel. Tegnap kétszer is volt még előadás, de a mutatóványok még eddig nagyon közönszerűnek, szinte falusiasnak tűntetik fel a Sidoli társulatát. A lovak nem akarnak engedelmeskedni, a lovasok egymás után buknak le, ügyes bohóca nincs vagy legalább nem mutatta be magát, s mindenből hiányzik az a pontosság és elegancia, melyet egy Kolozsvár megkövetel magának. Meglehet Sidoli későbbre tartogattja erejét, de az eddigi előadások nem nagy reclame-ot csinálnak neki.

— **Lábodi József,** a megölt szamartartót, tegnap délután temették el a Rédey háztól nagy csendben minden feltűnés nélkül. Szombaton ejtették meg boncolását, melyből kitűnt, hogy Lábody összesen három szúrást kapott, egyet karán, melyről nem lehetett constatalni, hogy miféle eszközzel történt, kettőt baloldalan, melyek közül egyik csak jelentéktelen sérülés, a nagyobbik sérülés kétségteletlenül vékony, hogyes türel, stilet-vel történt, s halálos volt, egy negyedik szúrás a Lábody kezében volt pálcázara esett, a mi hosszabb viaskodásra enged következtetni. A gyilkos szerszámot a tettesek gondosan elrejtették, úgy hogy még eddig a leg-gondosabb keresés daczára sem lehetett nyomára jóni. A stilet-pálcázát újabb értesülésünk szerint aligha Ujvárosi adta Laczkovicsnak, miután az előbbinél rokonai nem láttak sem az nap háztól való elmenetekor, sem azelőtt. Utólagosan arról is értesültünk, hogy a büntény elkövetése után a tetteseket az ügyesség és rendőség összes közgeivel nyomozta, s nem lehetett egész reggelig nyomukra jóni.

— **A takarékpénztár** épületénél történt padozat omlásról még megemlékeztünk; ez alkalommal megkivánjuk jegyezni, hogy az ott megsérült kömves a saját hanyagsága következtében sebesült meg. Az építész által ki volt adva a rendelet a stokatur feltámasztására, de az ott dolgozó kömves az utasítást tekintetbe nem vette, s így történt az omlás s evel a kömves sérülése, mely mint halljuk nem életveszélyes.

— **A látványosság** napjait éljük; mióta a nemzeti színház csarnoka bezáratott s evel megszünt a magosabb élvezet, vándorolt hozzánk világhírű panorámák, világhírű sátorbeli erőművészek. A világhírűekből nem fogynak ki egyhamar, ha azok el is mentek, jött más; s valjuk be, hogy daczára világhírűségüknek: a pusztia napok betöltésére igen alkalmasok, a circus nagy közönséget vonz magához, de a „világhírű légiarálly“ Miss Wanda is lódit. Tegnap a nyári színház zsufolásig megtelt; a nézőtér közepén biztonsági hálózattal volt kifestve, mert a közönség feje fölött történt a mutatóvány. A közönség előre volt értesítve, hogy Mr. Frankloff műtornász és Miss Wanda légiarálly művésztében „nincsen semmi borzadalmas.“ A közönség át is engedte magát egészen az élvezetnek, s a merész mutatóványok alatt ijedezés, elfojtott sikoltozás hallható nem vala. Miss Wanda tornaszatában egyebek mellett kiváló figyelemre méltó a szép plasticita, mely minden mozdulatának alapvonása; e tekintetben pályatársa Mr. Frankloff mögötte marad, bár kitűnő tornász, de a hatást merészséggel kívánja elérni. A záradékl bemutatót, „légugrása“ kitűnően sikerült. Miss Wanda előadásai megérdemlik a látogatást, s hisszük, hogy még néhány estén tele házat csinál.

— **A sétatéri hid** jó karba helyeztetett valahára; midőn a rendőség eme ténykedését telemlijtjük, figyelmeztetjük a főkapitány urat a sétatéri botránnyokra. Szombat este 9—10 óra közt szép közönség hullámzott a sétányon, midőn egy 10—15 főből álló részeg csapat — valószínűleg a monostori sörházból jöve — átszalagolt a sétatéren végtelen ordítóval, szitkozódás és ocsmány kiabálás között; sőt a szemtelenebb fiekők közül néhányan elég merészek voltak a hölgyek felé dölingezni. A védtelen nők a sétatérrel kilépve a fák mögött kerestek menedéket. Rendőr egyetlen egy se volt található, vagy ha a sétatéren létezett és valószínűleg valamelyik bokor alatt — aludt. — Az átvonuló részeg csapat tanulókból állott; a szűlők iránt való tekintetből nem akarjuk őket megnevezni. A részeg muzsafiak alig távoztak el, a sétatér felső részében tanyát ütött egy mesterlegény korhely kompánia, mely késő éjjig gyakorolta magát a bűgös művésztében, számtalan kihágás között. Kérjük a főkapitány urat: ugrasztassa szét az ilyen csapatokat, s a jobb firmájukat rakassa 48 órára a Toronyba. Több felől vettünk panaszt, hogy a külsőmonostor-utczában az esteli órák alatt nincs közbiztonság a sörházból hazatérő elegy-belegy népség miatt. A gajdulit fejj garázdánépség magaviseletére főgondot kell for-

ditni rendőrségünknek, mert hisz főfeladata a baj megelőzésben áll: alkalmazzon a K. monostor utczában őrjáratokat s fogasson be ki-mélet nélkül minden rendbontót viseljen az szalma kalapot, vagy selyem cylindert. Akkor nem fog megtörténni, hogy két fiatal ember részegen utcahosszat beverjen ablakot, lámpát, megtámadjon egyeseket, s végül ordítóval beérjen a város kellő közepébe, s ott leszúrjon, meggyilkoljon egy jámbor polgárt, mint a napokban történt. Fogadjon fel a rendőség értelmes, erőlyes rendbízatosokat, kik tekintélyt tudnak szerezni, s kötelességüket tülhajtás nélkül de szigoruan végzik; a mostani rendbízatosokat a polgárság gunyosan „spiczi“ nek nevezi, nos ezek a spicziek bemennek a kocsmába, s kimennek a kocsmából, de nem száradt torokkal; töltek biz' folyhat a tivornya, csendháborítás, mint tegnap a belmonostor-utca sarkán levő zúgkoreszmában, melynek éktelen dözsölése elhallatszott a piaczig, s a tizedik szomszédnak is megháborítva éji nyugalmát. Ismételten kívánunk rendet, s ennek elérése végett, mint minden valamire való városban alkalmaztatik: követeljük a zúgkoreszmák 11 órán túli bezárattatását.

— **A belvárosi** ev. ref. leányiskola növendékeinek nyilvános vizsgálatai szerdán, jun. 30-án d. e. 8—12 óráig a bel-farkarutezai ref. templomban tartanak meg.

— **Lapunk kiadóhivatala** egy egyént keres, ki magyar és német correet levelezésben, továbbá a könyvvitelben kiképzést nyert. Jelentkezések írásbeli folyamodás mellett, lapunk kiadóhivatalában, 3 és 4 óra között, délután fogadtatnak el.

Hazai hírek.

— **Báró Kemény Gábor** kereskedelmi miniszter, Alsófehérmegye nagyenyedi választókerületének országgyűlési képviselője, tegnapelőtt N. Enyedre elérkezett. — Az érkezőt választói nagy száma lelkesedéssé s rendkívüli szívelyességgel fogadta. Tegnapelőtt a miniszter hosszabb ideig szemle alá vette azon helyet, a hol a tervbe vett nagyenyedi vinezellérskola fog felállitattni. — A tegnapi nap folyamában br. Kemény megtartá beszámoló beszédét. Kerületének választói a miniszter beszédét nagy érdeklöttséggel hallgatták végig, általános tetszéssel fogadták s helyesléssel vették tudomásul. Délután bankett volt nagyszámú vendéggel, mely alkalommal számmost felköszöntő volt: A polárköszöntések közt több a miniszterre szolt, ki vizsont a szabadelvű pártot, a kormány tagjait és jeleseit éltette.

— **Deák Ferencz** mint műfaragó. A székely nemzeti muzeum báró Gamra G. által 5 drb műfaragványhoz jutott, melyeket Deák Ferencz nagy hazánkia önkéztleg az 1846. évben szűrké és barna palából faragott. Ezek: egy törkeretben paizs alakban; 1 mandola 1 barackzmag, 1 gesztenye: végre pedig. fakéregből egy piskóta. Ezen tárgyakat a báró nehái anyjának, Comde la Turantaise-nek, ki mint katonatisztné a szt.-grotti Bathány Károly házánál gyakran megfordult, emléklul maga Deák Ferencz adományozta. A tárgyak egyről egyre mind kitűnő szorgalmat és kitartást bizonyítanak.

— **A Maros mentéről** írják nekünk, hogy ott is f. hó 10-ike óta majdnem naponta erős záporok hullnak, tömérdek kárt okozva gazdáinknak. Vízünk is folytonos áradozásban vannak.

— **Pozsonyi harang Palesztinában.** Nehány pozsonyi katolikus még április 27-én két mázsás harangot küldött ajándékba Gaza város keresztényeinek, kik azt május 29-én meg is kapták. A városban csak mohamedán ácsok lévén, kik mint az összes mozlimok, megvetik a harangokat, nagy fáradságba s sok pénzbe került, míg kaphattak egy ácsot, ki a keresztények segélyével fölállította a harangot. — Most azonban a mufti minden áron el akarja azt talvolítani és kijelentette, hogy ennek elérésére ezer aranyat is kész áldozni. Az ottani keresztények jelentést tettek ugyan a franczia konzulnál Jaffában, azonkívül az osztrák-magyar kormány védelmét akarják kikérni, ha a mohamedánok által, valasuk szabad gyakorlatában akadályozva lennének.

— **Földrengés.** Pátyról írják az E-s nek hogy e hó 20-iki felhőszakadás alkalmával ott földrengést is éreztek. A lökés egy másodpercig tartott északról délnyugatnak vonaló irányban s oly heves volt, hogy sok épület, fala az alappalról egész a padozatig megrepedezett. A veszély pillanataiban senki sem sietett embertárs segítségér, mert mindenkit páni rettegés fogott el saját sorsa miatt is.

— **A velociped-hís,** Zmertych Iván Passauból június 24-iki kelettel az atletikai klub titkárhoz utja folyamáról érdekes levelet irt, a melyben arról tudósít, hogy 23-án este őrt Passaub s 26-án éjjel Bécsben hál, 27-én Pozsonyban lesz. Miután hazánkban az utak meglehetősen rosszak, kell három nap, míg Pozsonyból Budapestre ér. Tehát megérkezését az athletikai klub előleges számításával teljesen egybevágóan ő is 30-ára teszi. Zmertych, eltekintve azon kitűzel-mektől, miket a nagy forráságok, sok essővel és különböző rossz utakkal kelle vinnia, szerencsén és egészségesen utazott és teste súlyából

sokat veszített. Zmertych 24-én (egy nap alatt) 142 kilométert tett meg. Legújabb távirati jelentés szerint Zmertych pénteken délután (25-én) Linzbe érkezett; tegnap este pedig Bécsbe kelle érkeznie.

Vegyes hírek.

— **Meggyilkolt szerzetes.** Palermo-ban a kapuczinusok kolostorában S. Giuseppe szakács 13 késszurással megölte Antonio Bonajuto patert. A gyikosság reggelén a még ágyban fekvő guardian tisztán hallatta Bonajuto e kiáltását: „Miért ölsz meg?“ Erre azonnal Bonajuto czellájába sietett, ott találta a szakácsot vértől gőzölög késszel. A szakács halállal fenyegette a guardianát, ha nem ad neki öt lírát. A guardian odaadta a kért összeget, mire a gyilkos Bocca-difalco felé elmenekült. Ott még a mézáróstól öt lírát, a péktől pedig két lírát esikart ki, s ezután a földéken keresztül elmenekült. A gyilkos, mint hajótörést szenvedett elelőtt 20 évvel kegyelemből fogadták be a kolostorba. Kezdetben kuka volt, később azután a szakácságig fölvitte. Az utóbbi napokban többször betegeskedett, s még a szegény páter irta neki verényeit. Senki sem tudja, hogy mi indította őt e gáztettre.

— **Megbüntetett fukarság** Egy bécsi kereskedőházat nagy veszteség ért. Belgiumba állítólag 300 frttal megterhelt levelet küldött. A levél elveszett Köln s a belga határ között, s most a kereskedőház bevallja, hogy a levélben 96,000 frt volt s csak azért adta fel 300 frtig, hogy a magas postai vitelből megtakarítsa. Ez nagyon rosszul alkalmazott takarékság, a mi különösen Németországban szokásos. Németországból ritkán érkezik pénzeslevél, melynek borítékja 600 márkát meghaladó éttékölhyilvánítást tartalmazza.

— **53 ember fult a vízbe** Adaliában, Kis-Ázsiában. Ötven redif (török honvéd) hazafelé tartván, nem akartak a szokott helyen kikötni, hanem egy dereglyét bérleték s siettek hazafelé. Egy sziget előtt a hajósok észre vették, hogy veszély van, de a katonák, kik annyiszor szembe néztek a halállal tudni sem akartak róla. Azonban rajta vesztettek. A szél fölfordította a dereglyét s az 50 redif és 3 hajós a vízbe fult. Azokat, kik uszni tudtak, az uszni nem tudók rántották magukkal.

A budapesti árutözsde hivatalos árjegyzetei

1880. év június hó 28.		Ára 100 kgr.-nak	
Minőségi súly		Hectoliterenként	
Búza:		kgr.	frt. kr. frt. kr.
Bánsági	72-8—74-6		
„	76-4—78-3	11 70,—	12 05.
Tiszavidéki	72-8—74-6		
„	76-4—78-3	11 35,—	12 15.
Pestvidéki	72-8—74-6		
„	76-4—78-3	11 60,—	11 95.
Fehérmegyei	72-8—74-6		
„	76-4—78-3	11 75,—	12 10.
Bácskai	72-8—74-6		
„	76-4—78-3	— — — —	
Rozs:			
Magyar	70 — 72	— — — —	
Árpa:			
Takarmány	60 — 62	7 75. — —	
Maláta	62 — 68-7	9 10. — —	
Zab:			
Magyar	36-4—40-1	7 90. — 7 75.	
Tengeri:			
Bánsági	— — — —	7 65. 7 70.	
Másmé	— — — —	7 55.— 7 60.	
Repce:			
Káposzta	— — — —	— — — —	
Bánsági	— — — —	— — — —	
Köles:			
Magyar	— — — —	8 —. — 8 25	
Szokvány:			
Buza tavaszra	— — — —	— — — —	
szállitandó	74-7-----	— — — —	
Buza Szempt.—Ok-	— — — —	10 30.—10 35.	
tób. szállitandó	— — — —	— — — —	
Rozs tavaszra szállit.	69-2-----	— — — —	
Tengeri Máj.—Jun.	— — — —	7 65.— 7 70.	
szállitandó	— — — —	— — — —	
Repce káposzta	— — — —	— — — —	
Aug.—Szept.	— — — —	1 3.— 13 —.	
szállitandó	— — — —	— — — —	
Repce bánsági	— — — —	— — — —	
Jul.—Aug. szál-	— — — —	— — — —	
litandó	— — — —	— — — —	
Szesz (nyers) 100	— — — —	33 —. — 34 —	
liter százaléként	— — — —	— — — —	

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: BÉKÉSY KÁROLY.

NYILTTÉR. *)

Ajánlkozás.

Egy középkori német kisasszony ajánlkozik gyermekek nevelésére vagy háztartás vezetésre; vagy pedig mint társalgónő, felolvasónő alkalmazást óhajtnyerni. — Ajánlatok intézendők: Maros-Vásárhelyre, B. 13. ezimen poste restante.

*) E rovat alatt megjelenő cikkekért semmi felelősséget sem vállal a szerk.

A legújabb izlés szerint készült papirokból most érkezvén meg

a „Kelet” nyomdájának

EGY NAGYOBB SZÁLLITMÁNYA,

rendkívüli olcsó árban képes kiállítani a következő nyomtatványokat:

1. Legújabb divatu egész kicsiny „modestie”-szerénység-névjegy száz drb. 40 kr.
2. Ugyanez fautánzatu igen szép papíron száz drb. 70 kr.
3. Nagyobb névjegy fehér papíron száz drb. 50 kr.
4. Ugyanez háromszoros kemény karton papíron száz drb. 60 kr.
5. Legnagyobb névjegy háromszoros kemény karton papíron száz drb 70 kr.
6. Legnagyobb névjegy fautánzatu velin papíron száz drb 1 fr 20 kr.
7. Nagy névjegy igen szép cararai márvány utánzatu papíron. száz drb 1 fr.
8. Béli, májálisi, eljegyzési, menyegzői meghívó legkisebb nyolczadrész velin papíron . ezer darab 5 frt.
9. Ugyanez nagy nyolczadrész velin papíron ezer darab 6 frt.
10. Ugyanez kis nyolczadrész legfinomabb „glazed” papíron . ezer darab 10 frt.
11. Ugyanez nagy nyolcad igen finom velin papíron ezer db 7 frt 50 kr.
12. Színes beléptijegy ötszáz db 2 frt 50 kr.
13. Ugyanez igen finom vastag színes papíron ötszáz db 3 frt 50 kr.
14. Gyászjelentés vékonyabb velin papíron ötszáz db 4 frt 50 kr.
15. Kereskedelmi számla velin papíron ezer db 6 frt.

Vidéki megrendelések hat óra alatt teljesíttetnek.

Csomagolás és szállító levél 20 kr.

Mell- és tüdő-betegeknek!

VILMOS

havasi növény-szörp

VILMOS FERENCZ gyógyszerésztől (Észak N. o.)

25 éve a légzési szervek betegségei, gégefő-légcsőnőháti, hurut, rekedtség és sok más torok-smindenféle tüdőbajok ellen a legnagyobb gyógyító erővel és hatással bíró különösen figyelemreméltó e nedv, mint óvszer **kód és nehéz idő** ellen. Szerfelett kellemes íze miatt hasznos a gyermekeknek, de valódi szükség tüdő betegeknek névze; énekeseknek és szónokoknak hanyatló hang és rekedtség ellen szükséges szer. — Számos bizonyítvány tanusodik ezen állítások mellett.

Üvegben 1 frt 25 kr. o. é.

Kapható **Valentini Adolf** gyógyszerész úrnál Kolozsvárt.

A t. cz. közönség mindig csak épen Vilmos-féle havasi növény-szörpöt kérjen, mert csak ez a valódi, és a Bittner Gyula havasi növény-szörp nevezett alatt előjövő készítmények csak méltatlan utánzatok, melyek ellen különös óvakodásra intek.

(149) 9-26

TANNIN.

Olomtól ment ártalmatlan haj festanyag ősz, fejtér, veres hajnak és szemöldöknek a leggyorsabb módon egyszer használva egészen megbízható és biztosan hibátlanul ragyogó szőke, barna vagy fekete színt.

smét visszanyeri a haj, mint a milyennel színt előtört, és a mely színt sem fűrdő, sem gőzfürdő többé el nem vesz. Ára 2 frt 50 kr.

Dr. Landauer illatos hajbalzsama, garantírozott és teljesen megbízható szer, hogy a haj hullását kétszeri használat után megakadályozza és növekedést előmozdítja. Ára 1 frt.

SZEPLŐ

májfolt, fakadék, bőrtarka, aranyvörösség napégetés és a bőr minden hibája

Dr. Tobias eau miraculeuse antiphélique-je

ital a bőr alatt levő festanyag felszívása útján eltávolítja és a legdurvább és érdesebb bőr egy éj alatt puha, fejtér és sima esz. 1 frt 50 kr.

Az eredeti keleti rózsatej.

Rusz Károly, gyógyszerésztől nemcsak hosszú használat után, hanem rögtön oly puha, ragyogó fejtér, ifjú frisségű színt ad, a melyt semmiféle szer sem képes; eltávolítja a redőt, mindenféle sárga és barna színt, s minden testrésze alkalmas. Ára 1 frt.

Az itt felsorolt speciálisítások lelkifárasztóan meg vannak vizsgálva, kezeség mellett ártalmatlanok s valódiilag csak

Rusz Károly örököseinek (J. Czerny Antal),

Bécs, I. Weitfischgasse 3. kaphatók.

Raktár: Dr. Hintz György úrnál Kolozsvárt. (213) 3-12

1000 forint

azon nőnek, a ki az én szeplőkenőcsöm

használatát után a máj és terheségi foltokat, napégetést és általában minden alkalmatlan foltjait az arcbőrnek el nem veszti. (201) 7-12

Küldök postai utánvétra egy, tégelyt 2 frt 70 krért.

FISCHER ROBERT, vegytan doctora. Bécs, I. Johannesgasse Nr. 11.

(241)

Preservalifs
J. H. Schmidler, Gmündenerstrasse 19, Wien, VII.

valódi csak egyedül nálam bérmentes levelekben küldöm discretiával tucatszám 1 firtól — 6 frtig az összeg be- küldése vagy után- vétel mellett.

Mindenkinek egészségét

BORSZÉK.

Gyógyhelyiség, Csikmegyében, fürdőidény-re (saison) kezdetét veszi június hóban és tart szeptember 10-ig. Vasas-földes-égyéves szénsavval telített kellemes ízű ásvány-savanyú-vizei hideg és meleg fürdői kitűnő eredménnyel használtattak és ajánlatnak gyomor bélesatorna, légzőszervek betegségeiben; vérszegénység, görvélly, angolkór, húgy- és nemzőszervi bajokban; eszű és közhvény, máj és lépverbőség és az idegrendszer többféle bajaiban, sőt az éghajlati gyógymóddal egybekötve kedély-betegségekben is.

A borszéki savanyú-víz, mely egész Európában el van terjedve, s melyből évenként, már is több, mint 3 millió palack-víz hozatik forgalomba, nemcsak mint gyógyvíz, hanem mint ivóvíz magára vagy borral vegyítve kellemes üdítő íze; dús és állandó kötött szénsavtartalma s zavartalan kristály tisztá átlátszó tulajdonainál fogva a Continensen ismert savanyú vizek között első helyen áll, s méltán megérdemli a savanyúvizek „királya” czimét.

A fürdők a legnagyobb esin-, rend- és kényelemmel vannak berendezve, és a természet helyi nagyszerűségéhez képest üdülés és szórakozásra jól berendezett nagyszerű fenyves-sétányok kínálkoznak.

Fürdőorvos ez idény alatt **Dr. Fejtér Dávid** (az összes gyógytudományok tudora; műtő s kiérdemesített sebészeti tanársegéd).

Van jól berendezett gyógytára, okleveles gyógyszerész kezelése alatt, van távirda és postahivatal; olvasó-, teke- és zongora-terem; jól berendezett vendéglők s kényelmes bér-lakházak stb. Zenével a publikumot **Salamon János** híres kolozsvári kitűnő zenekara gyönyörködteti; gondoskodva van a közbiztonság és közegészségügy háborítlan fentartásáról, s végül a közlekedés könnyítése és a n. é. fürdő-vendégek úti kényelmének eszközölése szempontjából közvetlen Borszék- és Sz.-Régen között már az idény július 1-től kezdődőleg társas-gyorskocsiközlekedés létesített, két ruganyos kocsival hetenkint kétszeri közlekedéssel.

Útadit: egy 4 személyből álló család után Régentől Borszékig, vagy vissza egy menet 25 frt. személyenként pedig 7 frt 50 kr. o. é. 3-12 éves gyermekek és cse-léd-személyzet fele díjjal.

Felvételi iroda Sz.-Régenben a „fehérbárány” vendéglőben, Borszéken a gyorskocsi szállodában.

Kelt Borszéken, 1880. május hóban.

A borszéki üzlet- és fürdő-igazgató bizottmánya.

(209)

6-*

sewajleq otipn 'teAippanjAsoAs

LATZKOVITS A.

Budapest, Váci-utca 22. sz. (Nemzeti szálloda épület.)

Specialis készítője jó szabású férfi ingeknek.

feltűnő olcsó árak mellett ajánlja kitűnő jó minőségű

férfi fehérneműt és uri-divat czikkei.

Legújabb divatu nyakkendők, valódi prágai kesztyűk, legjobb minőségű zsebkendők, harisnyák, alsó ujjasok, angol nadrágtartók, illatszerek, szappan stb.

Ingek mérték vagy minta-ing után 24 óra alatt is elkészíttetnek, a legfinomabb Chiffon, Zephir és Kretonokból, darabja

2 frt 50 kr.

(179)

14-*

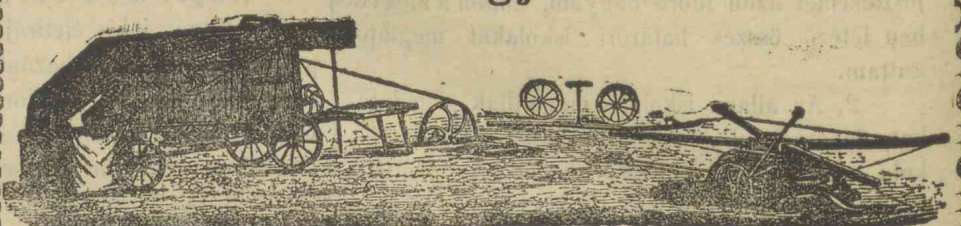
Nyomatott a KELET” nyomdájában Kolozsvárt.

Mária-celli gyomor-cseppek,
jeles hatáson gyógyez a gyomor minden bántalmát ellen,
és feltűnő hatáson az étvágyhiány, gyomor-gyengeség, roszszagú lehellet, székrekedés, savanyú felbűzlés, kólika, gyomorhurut, gyomorfájdalmak, húgykőképződés, túlságos nyálkaképződés, sárgaság, tudor és hányás, felfúvás (ha az a gyomoról ered), gyomorfájdor, székszorulat, a gyomornak tüneteltetése étel és ital által, gliszta, lép- és májbetegség, aranyeres bántalmak ellen.

Egy üvege ára használati utasítással együtt 35 kr.

Kapható: Dr. Hintz György és Biró János gyógyszerésznél, valamint az árakmagyar biradalon minden nagyobb gyógyszerüzletben és kórházban. Központi székhely rakár nagyban és kiskisben **BRADI KÁROLY**, „Az égyvályhoz” czimzett gyógyszerüzletben, Kézremben, Morvacsoraszágban. (189) 12-*

FEHÉR MIKLÓS, vezérügynök

ajánlja: Hofherr M. szabadalmazott járgányos tisztító szerkezetű cséplőgépeit 4 kis mokány lőerőre, mely gépek a szerzett tapasztalatok nyomán a legmunkaképesebb, — s legártósabbaknak bizonyultak és tiszta munkájuknál fogva a legkönnyebb járatl párosítva legalkalmasabbak a kishirtokosoknak; —

ajánlja továbbá: A nagy. kir. államvasutak gépgyára által készített kevés tüzelőanyagot igénylő és erős szerkezetű fa-, köszén- és szalmafüttésre egyaránt alkalmas gőzmozdonyokat és ugyanezen gyár által készített vasgerendás gőzcséplőgépeket, melyek kiváltképen szilárdkivitelűek és nagy munkaképességük által tűntették ki magukat; valamint mindennemű legjelesebb bel- és külföldi gazdasági gépeit a legolcsóbb árakon.

Iroda, raktár és műhely, Budapest, Üllői-út 25. sz. „Köztelek”. Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve megküldetnek.

T. cz. Fehér Miklós úrnak Budapest.

A múlt évi június 25-én Öntől vett Hofherr-féle tisztító cséplőgéppel teljesen meg vagyok elégedve, ennek következtében teljes bizalommal kérem véleményét következőkről adni:

Szándékom volna a jövőre egy és ugyanazon járgánnyal, még egy ép oly cséplőt mint ez hajtani s felkérem, ha terhére nem esik, legyen szives engem minél előbb ezekről értesíteni.

Kelt Varsoloz, 1879. január 27-én.

(217)

5-6

Tisztelettel Mártonffy Zsigm.

CLARIDAD!

(Természeti-hajfesték)

Mint egytlen és egyedül biztosan ható szer ismeretes, a mely 8-10 nap alatt a hajnak eredeti természetes színt feketében, barnában, szőkében visszacszerzi s a kopát 5-8 nap alatt egészen eltávolítja.

N. B. A Claridad nem hagy foltot maga után s nem piszkolja el sem a fejbőrt, sem a kezét, sem a lejtőneműt stb. Egy üveg Claridad-ot használati utasítás mellett 1 frt 50 kr. csomagolás 15 kr. külön, Behrendt Gusztáv kiadó Bécsből utánvé tel, (Bécs, Kärntnerstrasse 48.) — Budapest Radoesay és Bányay gyarmatár kereskedése, Rudolf-trónörökös-utca 11.

(240)

1-3